

[93. 13.]

NOTA VAN ANTWOORD op het verslag der Commissie van Rapporteurs voor de bovengenoemde ontwerpen van wet.

De opmerkingen en vragen, voorkomende in het Verslag der Commissie van Rapporteurs voor de ontwerpen van wet tot bekrachtiging van credieten door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie geopend boven de Indische begrootingen voor 1871, 1872 en 1873, heeft de ondergeteekende de eer volgenderwijs te beantwoorden.

§ 1. De onderstelling, dat in 1873 nog meer uitgaven voor de krijgsverrigtingen tegen Atchin gedaan zijn dan de in het betrokken wets ontwerp genoemde som van f 3 455 000 is juist. Het te dier zake nader door den Gouverneur-Generaal geopend crediet zal, gelijk door den ondergeteekende in de zitting der Tweede Kamer van 21 dezer is medegedeeld, eerlang aan de bekrachtiging der wet worden onderworpen.

Volgens het Verslag zouden de credieten waarvan alleen bij deze wets-ontwerpen bekrachtiging wordt gevraagd, de som beloopt van f 4 430 000, welk cijfer, verminderd met eerstgenoemd bedrag, een totaal overlaat van f 975 000 alleen ten behoeve van openbare werken.

Dat aanzienlijk bedrag gaf aanleiding om aan te dringen op zuinigheid en overleg bij de Indische Regering en tevens om den wensch uit te spreken dat van het openen van credieten een spaarzamer gebruik mogt worden gemaakt.

Hoe men aan dat cijfer van f 4 430 000 en het daaruit afgeleide bedrag van f 975 000 is gekomen, heeft de ondergeteekende te vergeefs getracht te ontdekken. Voor openbare werken zijn aan onderafdeeling 79 f 250 000 en aan onderafdeeling 81 f 225 000 toegevoegd, te zamen alzoo niet meer dan f 475 000, welk bedrag — f 500 000 minder dan het Verslag doet voorkomen — blijkens het slot der Memorie van Toelichting voor een groot gedeelte wordt gedekt door overschotten op andere posten, zoodat het eigenlijk tekort op de waterstaatsbegrooting nog geen twee ton beloopt.

Doch afgescheiden van deze uitkomst, welke, men zal het moeten toegeven, gunstig afsteekt bij die waarvan het Verslag gewaagt, is ook de ondergeteekende het gevoelen toegedaan, dat van het middel van crediet-opening zoo spaarzaam mogelijk gebruik moet worden gemaakt en dat daartoe, meer bepaaldelijk wat de bouw- en waterstaatswerken betreft, alleen de toevlugt mag worden genomen in een van de buitengewone gevallen, waarop in het Verslag wordt gedoeld. In dien geest is nog niet lang geleden op nieuw aan het Indisch Bestuur geschreven, onder opmerking dat de Regering steeds bereid zal gevonden worden eene wettelijke verhooging der begrooting uit te lokken, wanneer tijdig op goede gronden kon worden aangetoond, dat met de toegestane fondsen niet zou zijn te volstaan.

Ten aanzien van andere uitgaven — het uitvloeisel van reglementaire bepalingen of tariven en waarvan dus het grooter of kleiner bedrag niet afhankelijk is van nieuwe maatregelen — is daaraan niet zoo streng vast te houden. De credieten welke daarvoor worden geopend zijn onvermijdelijk.

Dat de verwarring in het beheer der Indische finantien zou toenemen kan niet worden toegegeven. Integendeel schijnt, op grond van de onlangs tot stand gekomen hervormingen in de comptabele voorschriften, ten deze eene betere toekomst te wachten.

Met betrekking tot de opmerking, aan de late aanbieding van het onder dagteekening van 29 December 1872 geopend crediet ontleend, zij het vrgund te verwijzen naar den aanhef der Memorie van Toelichting, waaruit blijkt, dat de ondergeteekende heeft gemeend te moeten wachten op eene volledige uiteenzetting der redenen, welke tot de overbeschikking hebben aanleiding gegeven.

Door zoo te handelen heeft de Minister een blijk van instemming gegeven met het begrip, aan het voorschrift van art. 31 der comptabiliteitswet door de Kamer vroeger gehecht. In het Voorloopig Verslag (gedrukte stukken

1869—1870, 53, n°. 8) betreffende een wets-ontwerp van gelijke strekking als het onderhavige, wordt namelijk de meening uitgesproken, dat de woorden „zoo spoedig mogelijk” in een gezonden zin behooren opgevat te worden; dat de wetgever moet geacht worden daarbij ook aan eene voorafgaande instructie der zaak te hebben gedacht, en dat de onderwerping van een crediet aan de bekrachtiging des wetgevers niet mogelijk is, zoolang over die zaak niet het noodige licht is verspreid.

§ 2. Dat de wets-ontwerpen voor 1871 en 1872 uitsluitend uitgaven voor openbare werken zouden betreffen is minder juist.

Het ontwerp voor 1872 geldt eene uitgaaf ad f 6000 tot bestrijding der kosten welke eene grootere deelneming aan de verschillende examens heeft ten gevolge gehad. De daarin ontworpen vermindering van onderafdeeling 66 — 't zij hier ter plaatse opgemerkt — kan thans niet meer plaats grijpen. Toen onder dagteekening van 13 November ll. de nu besproken ontwerpen het Departement van Kolonien verlieten, meende de ondergeteekende dat de vereischte bekrachtiging door de wetgevende magt nog in den loop van 1873 tot stand zou komen. Nu dit is niet geschied, moet in verband met de slotbepaling van art. 13 der wet van den 23sten April 1864 (*Staatsblad* n°. 35) het voorgestelde art. 2 vervallen, omdat van wijziging der inmiddels afgesloten dienst geen sprake kan zijn. Een ander ontwerp, ter vervanging van n°. 5 der stukken, wordt mitsdien hierbij aangeboden.

Het is niet duidelijk, zegt het Verslag, hoe er geld te kort kan schieten bij het onverwerkt blijven van toegestane fondsen, omdat juist daardoor geld beschikbaar moet zijn. Tot opheldering meent de ondergeteekende niet beter te kunnen doen dan te verwijzen naar de gewraakte redenering, zoo als die in het Verslag is opgenomen.

Immers blijkt hieruit dat wat in de laatste jaren was verzuimd, zooveel doenlijk in 1871 werd ingehaald, zonder dat daarvoor beschikt kon worden over het van die vroegere diensten overgebleven geld.

Verder wordt ter sprake gebracht de bevoegdheid der gewestelijke bestuurders, ontleend aan art. 16 der regelen van het administratief beheer (*Indisch Staatsblad* 1866, n°. 149).

Het is niet te loochenen, dat in het veelvuldig gebruik dier bevoegdheid eene voorname reden ligt van het voor de waterstaatsbegrooting geconstateerde tekort, in zoover namelijk daardoor de bewaking der begrooting is bemoeijelijkt. Uit de Memorie van Toelichting blijkt dan ook, dat het Indisch Bestuur er op bedacht is geweest, het gebruik maken van de bevoegdheid te breidelen, en te bevelen, dat ze voortaan geen beletsel meer zij, om aan de bewaking der begrooting steeds voldoende zekerheid te verschaffen.

Deze maatregel draagt 's Ministers goedkeuring ten volle weg, en gaarne — het blijkt reeds uit hetgeen hiervoren in paragraaph 1 is gezegd — zal hij er toe medewerken om het kwaad te keeren, dat uit de bedoelde bevoegdheid kan voortspruiten.

Aan de beschouwingen ter zake, wordt in het Verslag vastgeknoopt de opmerking, dat „de som waarmede de begrooting in Indie is overschreden, vrij wel overeenkomt met het bedrag, dat door de Regering en de Tweede Kamer van de oorspronkelijke begrooting werd afgenomen”, waaruit als het ware zou zijn af te leiden dat het Indisch Bestuur door credieten toch tracht te verkrijgen wat gevraagd, doch niet toegestaan is.

Voor die meening bestaat evenwel geen grond, en zij wordt het best wêersproken door de volgende aantooning, waarbij de becijfering van het Verslag tot leidraad is genomen.

Bij de wet is toegestaan.	f 4 843 500,00
Blijkens de Memorie van Toelichting is er op verschillende posten een overschot van	285 000,00
alzo is uitgegeven.	f 4 558 500,00
Onder nadere bekrachtiging der wet is beschikt over	475 000,00
Geeft een totaal bedrag van	f 5 033 500,00

Bekrachtiging van credieten door den Gouv.-Gen. van N. I. geopend boven de begrooting van N. I. v. 1871, 1872 en 1873.

Hieruit blijkt dus dat de werkelijke uitgaaf in plaats van f 34 100 meer, zoo als in 't Verslag is berekend, nog f 250 900 minder bedraagt dan de primitive Indische aanvraag van f 5 284 400.

» Men zou zelfs kunnen vragen — zegt het Verslag verder — » of bij zulk een onjuist gebruik van art 16 de hoofden van het gewestelijk bestuur niet aansprakelijk zouden kunnen worden gesteld voor de uitgegeven gelden.»

Ten deze meent de ondergeteekende te mogen verwijzen naar de artt. 83 en 84 der Indische comptabiliteitswet, waaraan de Gouverneur-Generaal de magt ontleent om — is het misbruik der bedoelde bevoegdheid volstrekt aan geen twijfel onderhevig — de ordonnateurs te verplichten tot teruggave der gelden, welke zij eigener autoriteit hebben besteed.

Wat nu de vraag betreft omtrent de gevolgen eener eventuele verwerping van het wetsvoorstel, de Minister gelooft, in overeenstemming met hetgeen vroeger meermalen is geantwoord, dat de oplossing dier quaestie te regt verschoven is tot eene nadere regeling van de financiële verantwoordelijkheid van de hoofden der ministeriele departementen, waaraan naar luid van art. 81 der meergenoemde wet de geldelijke verantwoordelijkheid van den Minister van Kolonien en van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie is ondergeschikt gemaakt.

De slotvraag van deze paragraaf meent de ondergeteekende bevestigend te moeten beantwoorden. Hem zijn althans geene oorzaken bekend welke aanleiding geven daaraan te twijfelen.

§ 8. Met opzigt tot de door één lid gevraagde inlichting omtrent » de redenen waarom 10 stoombarkassen in Engeland gekocht zijn en de levering niet aan de Nederlandsche nijverheid gegund is », veroorlooft zich de ondergeteekende de opmerking, dat het lid klaarblijkelijk niet juist is ingelicht. De stoombarkassen zijn niet gekocht in den vreemde; ze zijn op 's lands werf te Amsterdam aangemaakt. Zoo echter uit de vraag van dat ééne lid moet worden begrepen dat hij de aanschaffing der machines voor die barkassen bedoeld heeft, dan moet de ondergeteekende in de eerste plaats verwijzen naar hetgeen hij dienaangaande in de zitting van 16 Junij a. p. in de Eerste Kamer heeft medegedeeld.

Gaarne voegt hij daaraan nog het volgende toe.

Over de vervaardiging van deze werktuigen zijn in der tijd onderhandelingen gevoerd met de Nederlandsche Stoombootmaatschappij te Rotterdam, de fabriek die meer dan eens getoond heeft, vooral waar het op spoed aankomt, den voorrang te verdienen boven andere Nederlandsche fabrieken van stoomwerktuigen. Genoemde fabriek zag echter geen kans om binnen den bijzonder korten termijn van zes weken, 10 werktuigen te leveren.

Daarop is onmiddellijk per telegraaf onderhandeld met den Engelschen fabrikant RENNIE en aan dien fabrikant de vervaardiging der werktuigen opgedragen.

Aan het lid dat meende te weten, de firma NOLET te Schiedam had aangeboden, ter bekwaamheid tijd de barkassen te leveren, en dat voor de helft van den Engelschen prijs, zij medegedeeld dat, noch van de genoemde firma, noch van eenige andere, ooit een voorstel betreffende de vervaardiging van deze barkassen of de werktuigen is ontvangen.

Uit een ingesteld onderzoek is gebleken dat bedoelde firma, na vernomen te hebben dat de vervaardiging van de werktuigen voor 10 stoombarkassen aan een Engelschen fabrikant was opgedragen, aan een lid der Volksvertegenwoordiging heeft medegedeeld, hare fabriek gaarne de vervaardiging dezer werktuigen had aanvaard, indien zij daartoe ware uitgenoodigd, en dat zij dan, uit hoofde zij toenmaals nagenoeg geen werk had en gedwongen was de werklieden met groot verlies te onderhouden, een belangrijk minderen prijs zoude gevorderd hebben dan RENNIE bedong. Van den termijn van oplevering, waar het in de eerste plaats op aankwam, was geen sprake.

Daargelaten de waarde die aan zulk eene bewering à posteriori te hechten is, aarzelt de ondergeteekende niet te verklaren, dat de meerbedoelde firma evenmin als eenige andere Nederlandsche fabrikant bij magte is, om, daartoe onverwachts aangezocht, binnen den tijd van zes weken de werktuigen voor 10 stoombarkassen te vervaardigen.

Aan zulk een eisch kan slechts voldoen eene fabriek als die van RENNIE; niet alleen omdat deze over zooveel grotere werkkrachten kan beschikken, die toenmaals uitsluitend voor de te leveren werktuigen zijn aangewend, doch vooral ook omdat die firma in de vervaardiging van deze werktuigen eene specialiteit is en steeds, zoo niet geheel afgewerkte, dan toch gedeeltelijk gereed zijnde werktuigen en daartoe behoorende deelen voor de Engelsche en andere marines in voorraad heeft.

Het was toenmaals de quaestie deze werktuigen binnen den gestelden termijn te verkrijgen, en den gevorderden grooten spoed heeft men natuurlijk moeten betalen, even goed als het geval is geweest met de vervaardiging der barkassen op de Rijkswerf te Amsterdam, waaraan men dag en nacht moest doorwerken om ze vóór den bestemden tijd gereed te hebben.

En wanneer men thans ziet welke groote diensten de stoombarkassen bij de expeditie hebben bewezen, en zelfs leest dat het zonder die barkassen onmogelijk ware geweest in de noodzakelijke spoedige ontscheping van manschappen, munitien en levensbehoefden te voorzien, behoeft men de meerdere uitgaaf voor deze vaartuigen niet te betreuren, vooral niet omdat alleen die grootere uitgaaf de gereedheid en tijdige uitzending der barkassen heeft mogelijk gemaakt.

's Gravenhage, den 23sten Maart 1874.

De Minister van Kolonien,

FRANSEN VAN DE PUTTE.

[93. 14.]

GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET.

WIJ WILLEM III, ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie boven het IIde hoofdstuk der begrooting van Nederlandsch Indie voor het dienstjaar 1872, vastgesteld bij de wet van den 2den November 1871 (*Staatsblad* n°. 108) en gewijzigd bij de wet van den 17den Junij 1873 (*Staatsblad* n°. 94) een crediet heeft geopend, hetwelk volgens art. 31 der wet van den 23sten April 1864 (*Staatsblad* n°. 35) aan de bekrachtiging der wet moet worden onderworpen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

Wordt bekrachtigd het door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie bij ordonnantie van 7 Junij 1873 (*Indisch Staatsblad* n°. 97) boven het IIde hoofdstuk der begrooting van Nederlandsch Indie voor het dienstjaar 1872 geopend crediet van zes duizend gulden (f 6000) tot aanvulling van onderafdeeling 63 » Ambtenaars-examens ».

Lasten en bevelen dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle ministeriele departementen, autoriteiten, collegien en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Kolonien,